

EHDOTUS KUNNALLISIKSI JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSIKSI ALUEELLISEN JÄTEHUOLTOJAOSTON TOIMIALUEELLA

YLEISET PERUSTELUT

Kunnallisia jätehuoltomääräyksiä uudistetaan ja ajanmukaistetaan 1.5.2012 voimaan tulleen jätelain (646/2011) säännösten ja uuden terminologian huomioon ottamiseksi. Jätelain uudistus velvoitti kunnat perustamaan yhteisen viranomaisen jätehuollon viranomaistehtävien hoitoa varten, mikäli kunnat omistavat yhteisen jätehuoltoyhtiön. Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n 17 osakaskuntaa eli Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan (Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampereen, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven kunnat perustivat syyskuussa 2012 yhteiseksi jätehuoltoviranomaiseksi Alueellisen jätehuoltojaoston, jonka tehtäviin kuuluu jätehuoltomääräysten antaminen.

Jätelain 91 §:n mukaan kunta voi antaa jätehuollon järjestämiseen liittyen paikallisia määräyksiä. Aikaisemmin kukin kunta on itse päättänyt jätehuollon viranomaistehtävien hoidosta. Yhteisen jätehuoltoviranomaisen avulla pyritään selkiyttämään kuntien vastuulla olevien viranomaistehtävien hoitamista ja yhdenmukaistamaan päätöksentekoa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osakaskuntien alueella. Nämä kunnalliset jätehuoltomääräykset astuvat voimaan yhteisesti koko toimialueen kunnissa, jolloin kuntien aikaisempien jätehuoltomääräysten voimassa olo päättyy. Uudistuksen yhteydessä jätehuoltomääräykset sekä niihin liittyvien poikkeamishakemusten käsittely samalla yhdenmukaistuu, kun poikkeamishakemusten käsittely siirtyy kunnista yhteisen jätehuoltoviranomaisen tehtäviin. Näin kuntalaiset ovat tasavertaisessa asemassa toisiinsa nähden asuinkunnasta huolimatta.

Keskeisimmät muutokset

Terminologian osalta keskeinen muutos on aikaisemmassa jätelainsäädännössä käytettyjen termien järjestetty jätteenkuljetus ja sopimusperusteinen jätteenkuljetus korvaaminen nykylainsäädännön mukaisilla termeillä kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Uusi termi on myös jätelain 35 §:n mukainen kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jolla tarkoitetaan kunnan vastuulle säädetyin jätteen kuljettamista kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta kunnan määräämään jätteen käsittelypaikkaan. Jätelain mukaan kunta vastaa siitä, että jätelain 32 §:ssä kunnan vastuulle säädetty jäte kuljetetaan kiinteistöltä joko kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena jätelain 36 §:n mukaisesti tai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena jätelain 37 §:n mukaisesti.

Yksi merkittävimmistä jätelain muutoksista koskee kunnan määräysvallan rajoittumista pääosin vain sen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin (JL 32 §). Näin ollen myös jätehuoltomääräyksistä on rajattu pois elinkeinotoiminnan tuottama jäte muilta osin kuin yleiseen jätteen asianmukaiseen käsittelyyn ja jätehuollon teknisiin asioihin liittyen. Lisäksi jätehuoltomääräyksissä on korostettu kaikkien vakituisten ja vapaa-ajan kiinteistöjen velvollisuutta liittyä kunnan järjestämään jätehuoltoon. Liittymisvelvollisuuden täyttämistä määrätään yksityiskohtaisemmin kuin aikaisemmissa jätehuoltomääräyksissä.

PERUSTELUMUISTIO

Lisäksi yhtenä merkittävänä muutoksena aikaisempiin jätehuoltomääräyksiin nähden on asumises-
sa syntyvien lietteiden kuljetusta ja käsittelyä koskevien pykälien lisääminen kunnallisiin jätehuol-
tomääräyksiin. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-
ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän sako- ja umpikaivolietteen jätehuol-
to sekä muiden mahdollisten kunnan jätehuollon järjestämisvastuun piiriin kuuluvien toimijoiden
(esim. seurakunnan leirikeskus) lietteiden jätehuolto.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

I YLEISTÄ

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012), muihin jätelain
nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätelaissa on määritelty millaisis-
ta asioista jätehuoltomääräyksiä voi antaa ja keitä ne koskevat. Jätelain 91 §:n mukaan jätehuol-
tomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käy-
tännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32
§:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumises-
sa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa
vastaavassa toiminnassa syntyvä sako- ja umpikaivoliete. Samoin kunnan vastuulle kuuluu myös
sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa sekä valtion, kuntien ja seurakuntien hallinto-
ja palvelutoiminnassa ja asuinkiinteistöjen kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneis-
toissa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätehuoltomääräykset voivat jätelain 91 §:n 2 momentin mukaan koskea yhdyskuntajätteen kom-
postointia tai muuta vastaavaa jätteen pienimuotoista käsittelyä sen syntypaikalla myös muussa
toiminnassa, kuin minkä jätehuollosta kunta jätelain mukaan vastaa. Jätehuoltomääräykset eivät
kuitenkaan koske pienimuotoista jätteen käsittelyä syntypaikalla, jos toimintaa harjoitetaan ympä-
ristöluvan tai ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksynnän nojalla.

Jätelain 91 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti jätehuoltomääräykset koskevat kuitenkin muuta-
kin kuin jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluvaa jätehuoltoa siltä osin, kuin on kyse jätteiden
keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöllä tai jätteen vastaanotto-
paikoilla tai näitä koskevista teknisistä vaatimuksista. Tällaisia pykäläitä ovat 8, 12, 13, 15, 16, 17,
18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 sekä 36.

Jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta sairaaloiden, terveyskeskusten, laboratorioiden, eläinlääkintälai-
tosten sekä muiden tutkimus- ja hoitolaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen sekä viiltä-
vän ja pistävän jätteen jätehuollon järjestämiseen siltä osin kuin siitä on määrätty erikseen. Jos
joltakin osin näistä jätteistä ei ole erikseen säädetty, noudatetaan jätehuoltomääräyksiä. Sosiaali-
ja tuotevalvontakeskus STTV on laatinut terveydenhuollon jätteiden käsittelystä oppaan, jossa on
lisätietoa aiheeseen liittyen.

Jätehuoltomääräykset ovat voimassa Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Lempää-
län, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan
(Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampereen, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven muodostamal-
la alueella. Tätä aluetta kutsutaan jätehuoltomääräyksissä nimellä jätehuoltomääräysten sovelta-
misalue.

2 § Määritelmät

PERUSTELUMUISTIO

Jätehuoltomääräysten tekstissä käytetyt käsitteet avataan ja määritellään määräysten lukijaa varten 2 §:ssä. Mikäli jätehuoltomääräysten kannalta tarpeellinen käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on käsitteen määritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin. Tällaisia käsitteitä ovat esimerkiksi yhdyskuntajätteet sekä vaaralliset jätteet. Nämä määritelmät on tuotu myös jätehuoltomääräyksiin termien keskeisyyden vuoksi. Erilliskerättävien jätteiden nimet ovat paperi (ennen keräyspaperi), kartonki (ennen keräyskartonki), pahvi (ennen keräyspahvi) ja metalli (ennen keräysmetalli).

II KUNNAN JÄTEHUOLTOJÄRJESTELMÄÄN LIITTYMINEN

3 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään on lisätty jätehuoltomääräyksiin omana pykälänä asian merkittävyyden vuoksi. Liittymisvelvollisuus on kiinteistökohtainen. Jätelain 5 luvun 32 §:n mukaisesti kunnalla on velvollisuus järjestää asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliitteet. Pykälässä velvoitetaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen haltija luovuttamaan jätteensä jätelain 41 §:n nojalla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Jätelain mukaan jätehuoltoviranomainen voi tehdä erillisen päätöksen tiettyjen alueiden rajaamisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Jätelain 35 §:n mukaisesti päätös kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä aluejätepisteisiin perustuvalla keräyksellä voidaan tehdä, jos kiinteistölle tai sen läheisyydessä sijaitsevalle keräyspaikalle ei ole mahdollista kulkea jätteautolla, alueella on vähän jätteen haltijoita tai alueella syntyy vähän kuljetettavaa jätettä. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetusalueen ulkopuolella sijaitsevilla kiinteistöillä syntyvän sekajätteen jätteenkuljetus järjestetään aluejätepisteiden avulla. Tällaisilla alueilla kiinteistöt liittyvät kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä aluejätepisteen käyttäjäksi.

4 § Liittyminen kiinteistöittäiseen kuljetukseen

Kiinteistöittäisellä jätteenkuljetuksella tarkoitetaan kunnan vastuulle säädetyn jätteen kuljettamista kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta kunnan määräämään jätteen käsittelypaikkaan (JL 35 §). Jätelain mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaan toteuttaa joko kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena (JL 36 §) tai kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetuksena (JL 37 §).

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella kiinteiden jätteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus toteutetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Alueellisen jätehuoltojaoston 24.4.2013 tekemän kuljetusjärjestelmäpäätöksen mukaisesti asumisessa syntyvien lietteiden osalta on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus 31.12.2016 saakka. Poikkeuksena Juupajoen kunnan alue, jossa on asumisessa syntyvien lietteiden osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetus.

Liittymismenettelyssä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta Pirkanmaan Jätehuolto Oy:öön ja kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan on muodostettava asiakkuus Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa jokaisen toiminta-alueella sijaitsevan kiinteistönsä osalta.

Lisäksi pykälässä velvoitetaan jätteen kuljettajaa luovuttamaan kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksesta olevat asumisessa syntyvät lietteet kunnan tai Alueellisen jätehuoltojaoston osoittamaan vastaanotto paikkaan, mikäli lietteitä ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Tällä halutaan korostaa sitä, että jätteiden kuljettaminen kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan paikkaan on kunnan jätehuoltojärjestelmän kannalta yhtä tärkeää kuin kiinteistöjen liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

PERUSTELUMUISTIO**5 § Kiinteistökohtainen keräyspiste tai yhteiskeräyspiste**

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille sekä hankittavat jäteastiat. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alueella olevien kiinteistöjen on liityttävä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen joko omalla, kiinteistökohtaisella astialla, liittymällä jonkun lähistöllä sijaitsevan kimppa-astian käyttäjäksi tai yhteiskeräyspisteen käyttäjäksi.

Yhteisen jäteastian eli kimppa-astian perustaminen ja käyttö mahdollistetaan jätehuoltomääräyksissä. Tärkeintä on, että yhteisastian käyttö on seurattavissa, eikä liian suuria ja hallitsemattomia kimppa-astioita muodostu. Tämän takia kimppa-astiasta veloitetaan sopimaan kirjallisesti Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Sopimuksessa määritellään mm. yhteiskeräyspisteen käyttäjien maksusuudet.

Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alueella jätteen keräyspiste voidaan järjestää myös Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimesta esimerkiksi korttelikohtaisilla keräysjärjestelmillä. Korttelikohtainen jätteen keräys voidaan toteuttaa erilaisin teknisin ratkaisuin: putkikeräyksellä tai syväkeräyssäiliöin. Kyseessä ei siis ole kiinteistöllä sijaitseva vastaanottoaika, vaan eräänlainen yhteisastia. Jotta järjestelmä on toimiva, tulee kiinteistöjen liittyä sen käyttäjiksi. Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat järjestelmät tulkitaan tässä yhdeksi kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi. Siten liittymisvelvoite kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen voidaan täyttää liittymällä putkikeräysjärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän käyttäjäksi. Pykälässä määrätään jokaisen kiinteistön liittymisvelvollisuudesta mahdolliseen putkikeräysjärjestelmään jätelain 41 §:n ja 32 §:n nojalla.

6 § Aluejätepiste

Jätehuoltoviranomaisen päätöksellä jätelain edellytykset täyttävät alueet voidaan jättää kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetusalueen ulkopuolella sijaitsevilla kiinteistöillä asumisessa syntyvän jätteen kuljetus järjestetään aluejätepisteistä. Tällaisilla alueilla kiinteistöt liittyvät kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä aluejätepisteen käyttäjäksi.

III JÄTTEIDEN ERILLISKERÄYS KIIENTEISTÖILLÄ**7 § Asuinkiinteistöiltä erilliskerättävät jätelajit**

Biojätteelle ja hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain 8 §:n mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista sekä jätelain 15 §:n mukaista erilaatuisten jätteiden erilläänpitovelvollisuutta. Kunnan velvollisuutena on edistää jätelain tavoitteita siten, että etusijajärjestys ja jäteasetuksen kierrätystavoitteet täyttyvät.

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella jätteenkäsittelyratkaisut perustuvat syntypaikkalajitteluun, joten jätehuoltomääräyksillä pyritään tehostamaan jätteen lajittelua ja erilliskeräystä jättemäärän vähentämiseksi ja etusijajärjestyksen noudattamiseksi. Pykälän tarkoituksena on kannustaa jätteen haltijoita lajittelemaan biojäte ja hyötyjätteet erilleen sekajätteestä.

Biojätteen erilliskeräyksen järjestäminen on tärkeää jätehuollon palvelutason, jätehuollon kokonaisuuden ja etusijajärjestyksen kannalta. Biojätteen osalta lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen ei kuitenkaan ole taloudellisesti perusteltua koko jätehuoltomääräysten soveltamisalueelle. Biojätteen erilliskeräys tulee järjestää kiinteistöittäisen kuljetuksen alueella sijaitsevilla kiinteistöillä, joilla on vähintään viisi (5) huoneistoa. Biojätteen kiinteistöittäisen keräyksen alueet on määritelty erikseen. Entisen Suodenniemen kunnan alue on kokonaisuudessaan kiinteistöittäisen kuljetuksen aluetta, mutta erillistä biojätteen keräysaluetta ei ole määrätty, eikä biojätteen erilliskeräystä siten alueella veloiteta.

PERUSTELUMUISTIO

Jätehuoltomääräyksillä on tarkoitus ohjata jätteen tuottajaa toimittamaan hyötyjätteen alueelliseen tai kiinteistökohtaiseen keräyspaikkaan. Pykälässä ei oteta kantaa siihen, millä toimijoilla on lupa järjestää jätelajien keräystä ja kuljetusta.

Jätelain siirtymäsäädösten mukaan täyden tuottajavastuun voimaan astumiseen saakka hyötyjätteen osalta noudatetaan nykyistä lainsäädäntöä. Jätelain mukaan paperi tulee toimittaa tuottajan järjestämään keräyspaikkaan tai Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämään tuottajien keräystä täydentävään keräyspaikkaan. Myös muut toimijat voivat perustaa rinnakkaisia keräys- tai vastaanottojärjestelmiä tai siihen liittyviä palveluita paperille, mikäli se tehdään yhteistoiminnassa tuottajan kanssa. 30.4.2015 asti hyötyjätteet (lasi, metalli, kartonki) tulee toimittaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osoittamaan ekopisteeseen.

Pakkausjätteiden tuottajavastuun tullessa voimaan täysimääräisenä vaiheittain 1.5.2015 ja 1.1.2016 siirtyy lasi-, metalli- ja kartonkipakkausten jätehuolto kokonaan tuottajien vastuulle. 1.5.2015 alkaen pakkausjätteet (lasi, metalli, kartonki ja paperi) tulee toimittaa tuottajien järjestämään keräyspaikkaan tai Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n järjestämään tuottajien keräystä täydentävään keräyspaikkaan. Myös muut toimijat voivat perustaa rinnakkaisia keräys- tai vastaanottojärjestelmiä tai siihen liittyviä palveluita tuottajavastuun alaiselle pakkausjätteelle 1.5.2015 alkaen, mikäli se tehdään yhteistoiminnassa tuottajan kanssa.

8 § Muilta kuin asuinkiinteistöiltä erilliskerättävät jätelajit

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt voidaan velvoittaa noudattamaan tämän pykälän erilliskeräysvelvoitteita palvelusta tehtävässä sopimuksessa (JL 33 §).

Erilliskeräysvelvoitteet on sidottu syntyvän jätteen määrään jätelajeittain. Mikäli keräysrajoja ei määritettäisi, olisi kiinteistön liityttävä kunkin jätelajin erilliskeräykseen, vaikkei kaikkia jätelajeja syntyisi tai syntyvät määrät olisivat hyvin pieniä. Jätteen määrään perustuvat keräysrajat on määritetty jätteen noudon logistisen järkevyyden perusteella.

IV OMATOIMINEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN KIIINTEISTÖLLÄ

9 § Kompostointi

Biohajoavan jätteen hyvin hoidettu kompostointi edistää ravinteiden saamista käyttöön ja vähentää jätteen kuljettamisen tarvetta. Jätelain 8 §:n mukaisen etusijajärjestyksen noudattamiseksi omatoiminen käsittely kiinteistöllä on nostettu omaksi luvukseksi. Yhtenä kompostointia koskevan pykälän 9 § tarkoituksena on mahdollistaa vapautus velvollisuudesta luovuttaa asumisessa syntyvä jäte kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, mikäli jäte käsitellään omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida elintarvikejätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä asumisessa syntyviä lietteitä. Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon kiinnitettävä huomiota. Biojätteen kompostoinnin on perustuttava vapaaehtoisuuteen, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Elintarvikejätteiden kompostoinnin osalta määräys liittyy tilanteisiin, joissa kiinteistöllä syntyvää elintarvikejätettä ei kuljeteta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen puitteissa, vaan syntyvä elintarvikejäte kompostoidaan ja hyödynnetään kiinteistöllä. Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Elintarvike- ja

PERUSTELUMUISTIO

kuivakäymäläjätteen kompostoreille asetettujen rakennevaatimusten tarkoituksena on varmistaa, ettei kompostoinnista aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Erityisesti elintarvike- ja ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Kompostorien valmistajien suosittelemat vähimmäisajat jätteen viipymästä kompostorissa voivat toimia ohjeena maatumisastetta arvioitaessa. Määräyksen tavoitteena on estää tilanteet, joissa kompostori tyhjenetään ennen kuin jäte on ehtinyt riittävästi maatua.

Kiinteää käymäläjätettä on hyvä kompostoida vähintään vuoden ajan. Mikäli kompostia tullaan käyttämään syötävien kasvien kasvualustana, tulee käymäläjätettä kompostoida vähintään 2 vuotta. Kesto lasketaan siitä, kun tuoretta käymäläjätettä ei enää lisätä kompostiin. Täydellisesti kompostoitunut käymäläjäte on tasajakeista ja se näyttää sekä tuoksuu mullalta. Käymäläjätettä sisältävää kompostia voidaan tarvittaessa jälkikompostoida puutarhajätteelle tarkoitettussa puu- tai metallikehikossa tai aumassa.

Määräyksissä on haluttu korostaa, että käymälästä peräisin olevia kiinteitä tai nestemäisiä jätteitä ei saa johtaa käsittelemättöminä maahan, eikä niistä saa aiheutua pilaantumisen vaaraa talousvesikaivolle, pohjavedelle tai vesistölle. Jätteiden hautaaminen maahan on niin ikään kielletty. Käymäläjätteen vienti esimerkiksi aluejätepisteiden sekajäteastioihin halutaan erikseen kieltää. Kielto on ehdoton ja koskee käymäläjätettä myös pakastavista kuivakäymälöistä.

Puutarhajätteiden kompostoinnin osalta on ollut tarpeen lisätä mahdollisuus puutarhajätteen kompostointiin myös aumassa. Puutarhajätteen kompostoinnille ei ole tarpeellista antaa yhtä tarkkoja määräyksiä kuin elintarvike- ja ulosteperäiselle jätteelle. Rakenteita koskevien määräyksen tavoitteena on estää epämääräisten kompostikasojen syntyminen ja puutarhajätteen leviäminen kompostista ympäristöön.

Lisäksi kuivakäymälöiden ja erillisviemäroinnin lisääntyessä on tullut tarpeen lisätä jätehuoltomääräyksiin mahdollisuus harmaiden jätevesilietteiden, vähintään vuoden ajan vanhentetun suotonesteen sekä vähintään kuukauden ajan vanhentetun virtsan kompostointiin. (WHO 2006: WHO guidelines for the safe use of wastewater, excreta and gray water)

10 § Jätteiden polttaminen

Pääsääntöisesti jätteiden poltto on kielletty (JL 18 §). Pykälän tarkoituksena on määritellä tilanteet, joissa on sallittua polttaa käytöstä poistettua puhdasta puuta, paperia tai pahvia tai muuta materiaalia, jonka voidaan katsoa olevan kunnan vastuulle kuuluvaa asumisessa syntyvää jätettä.

Ulkona avotulella voidaan sallia risujen, oksien, käsittelemättömän puujätteen ja vastaavien polttaminen avopolttona, jos se ei aiheuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle ja poltettavien jätteiden määrä on vähäinen. Käsitellyn puujätteen polttamista ei sallita.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi voidaan sallia käsittelemätön puujäte, risut ja oksat sekä pienet määrät paperia, pahvia ja kartonkia. Paperia, pahvia ja kartonkia saa käyttää vain sytykkeenä. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei sallita kiinteistöjen tulipesissä, sillä olosuhteet palamiselle eivät ole optimaaliset.

11 § Muu jätteiden omatoiminen käsittely

Pykälään on yhdistetty puutarhajätteen yleisille alueille vientiä koskevat määräykset sekä jätteen hautaamista koskevat määräykset.

PERUSTELUMUISTIO

Puutarhajätteiden vieminen yleisille puisto- ja viheralueille on kielletty. Myös jätteiden hautaaminen maahan on kielletty. Perusteluina kielloille ovat ympäristönsuojelulain (86/2000) sekä jätelain keskeiset periaatteet ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, roskaamiskiellosta sekä jätteistä aiheutuvan haitan ehkäisemisestä ympäristölle. Puutarhajätteen vieminen yleisille puistoalueille lisää vieraslajien ja ns. puutarhakarkulaisten määrää.

Jätteen hautaaminen on jätelain perusteella lähtökohtaisesti kielletty, ainoastaan tietyt poikkeukset tästä periaatteesta ovat mahdollisia. Esimerkiksi kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa Eviran antaman ohjeistuksen mukaisesti. Eviran ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla.

V JÄTTEIDEN KERÄYSVÄLINEET**12 § Sallitut keräysvälineet**

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. Jätelaissa kiinteistön haltija veloitetaan järjestämään vastaanottoa paikka jätteille (JL 40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, että vastaanottoa paikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa käytettävien keräysvälineiden tulee olla jätehuoltomääräyksen mukaisia.

Käsin siirrettävien jäteastioiden teknisistä laatuvaatimuksista on säädetty tarkemmin seuraavissa SFS standardeissa:

- SFS-EN 840-1 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 1: 2-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 400 l, kampaartuntalaitteella. Mitat ja suunnittelu. 2013-02-11
- SFS-EN 840-2 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 2: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1300 l. Tasakannelliset, kippitapilla ja/tai kampaartuntalaitteella. Mitat ja suunnittelu. 2013-02-11
- SFS-EN 840-3 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 3: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1300 l. Kupukannelliset, kippitapilla ja/tai kampaartunta-laitteella. Mitat ja suunnittelu. 2013-02-11
- SFS-EN 840-4 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 4: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1700 l. Tasakannelliset, leveällä kippitapilla tai BG- ja/tai kampaartuntalaitteella. Mitat ja suunnittelu. 2013-02-11

Lisäksi SFS-EN 840-6 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 6: Turvallisuus- ja terveysvaatimukset, 2013-02-11 antaa tärkeimmät turvallisuus-, terveys- ja ergonomiavaatimukset standardien EN 840-1...EN 840-4 mukaisille liikuteltaville jäteastioille, lukuun ottamatta vaarallisten jätteiden astioita.

Syväkeräysvälineiden teknisistä laatuvaatimuksista on säädetty tarkemmin seuraavissa SFS standardeissa:

- SFS-EN ISO 21898 Packaging. Flexible intermediate bulk containers (FIBCs) for non-dangerous goods (ISO 21898:2004). 2006-02-13
- SFS-EN 13071-2 + A1 Stationary waste containers up to 5 000 l, top lifted and bottom emptied. Part 2: Additional requirements for underground or partly underground systems. 2014-01-27

13 § Keräysvälineiden merkitseminen

Aikaisemmissa jätehuoltomääräyksissä on ollut veloitteita koskien keräysvälineen väriä. Keräysvälineen väri vaatimukset eivät kuitenkaan ole ehdottomia jätehuollon hoitamisen kannalta. Nyt

PERUSTELUMUISTIO

vaatimukset astioiden värien suhteen muutettiin ei-sitoviksi suosituksiksi. Samalla lisättiin velvoite keräysvälineen merkitsemisestä tekstittarralla, mikäli keräyspisteessä on useampi kuin yksi keräysväline. Tällä ratkaisulla helpotetaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n työtä, mutta ei tarpeettomasti lisää pientaloasukkaan jätehuoltoon liittyviä velvollisuuksia tai kustannuksia.

14 § Keräysvälineiden täyttö

Jäteastioiden täyttämistä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä. Jäteastioiden täyttämisen osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee pakata.

Määräyksen mukaisesti keräysvälineiden täyttötilavuuden on oltava riittävä syntyvään jätemäärään ja tyhjennysväliin nähden. On tärkeää, että jäteastiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Pykälän sisältö on säilynyt ennallaan käsin siirrettäville jäteastioille asetetun maksimipainon osalta. Paino antaa viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa. Enimmäispainorajan tarkoituksena on turvata jätehuollon työntekijöiden työturvallisuus.

Määräykseen on sisällytetty myös lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa sekajätteen jäteastiaan. Listauksen tavoitteena on edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

Jätehuoltomääräykset sallivat jätelain 41 §:n 1 momentin estämättä jätteen haltijan järjestämän jätteen kuljetuksen sellaiselle jätteelle, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

15 § Tyhjennysvälit

Pykälässä määrätään pisimmästä sallitusta tyhjennysvälistä, jonka voi saada sopimalla asiasta Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Määräyksessä esitettyä pisintä tyhjennysväliä voidaan pidentää vain hakemalla poikkeusta jätehuoltomääräyksistä jätehuoltoviranomaiselta.

Tässä pykälässä annetut tyhjennysvälit koskevat vain kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä kiinteiden jätteiden osalta. Asumisessa syntyvien lietteiden tyhjentämisestä määrätään erillisessä luvussa VIII.

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan, eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista, hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Hygieeniset haitat ja hajuhaitat aiheutuvat yleensä lajittelemattomasta sekajätteestä, jonka joukossa on biojätettä.

Kiinteistöjen, jotka ovat liittyneet biojätteen erilliskeräykseen tai kompostoivat biojätteen itse, sekajätteen tyhjennysväliksi on määrätty enintään kuusi viikkoa. Tällä halutaan edistää jätteen jätelain mukaista etusijajärjestyksen toteutumista ja kohdistaa taloudellista hyötyä kiinteistöille jätteen lajittelemattomasta.

Biojätteen jäteastia on hajuhaittojen vuoksi tyhjennettävä kesäaikana yleensä viikoittain. Syväkeräyssäiliöihin kerättävän biojätteen osalta tyhjennysväliä voidaan talviaikaan pidentää neljään viikkoon. Useimmiten tyhjennysvälin pidentäminen tätä pidemmäksi ei ole tyhjentämisen kannalta järkevää, koska jo kahden viikon aikana biojätteestä erottuu nesteitä niin paljon, että tyhjennys voi muodostua teknisesti haastavaksi.

PERUSTELUMUISTIO

Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on väliaikaisesti tyhjillään ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Lyhytaikaisesta keskeytyksestä voidaan sopia Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kanssa. Yli vuoden mittaiset keskeytykset edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä, jota haetaan jätehuoltoviranomaiselta. Yli vuoden kestävä keskeytyksen edellytyksenä on, että kiinteistö on todistettavasti käyttämättömänä.

16 § Kunnossapito ja pesu

Pykälän tarkoituksena on vähentää jätteen keräyspisteiden haju- ja hygieniahaittoja. Jäteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jäteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

17 § Lisäjäte

Jätehuoltomääräykseen on lisätty lisäjätettä koskeva pykälä asian epäselvyyden vuoksi. Jätehuoltomääräyksissä ei ole aikaisemmin selkeästi määriteltä lisäjätettä, eikä toimintatapoja lisäjätteen osalta. Määräyksellä halutaan pienentää jätteenkuljetuksen työturvallisuusriskejä ja samalla tuoda esiin jätteen keräysvälineen oikean mitoituksen merkitys. Aina liian täynnä oleva keräysväline on joko liian pieni tai tyhjennysväli on liian pitkä.

Pykälässä halutaan korostaa, että lisäjäte on jätettä, joka kuuluisi astiaan, jos astiassa olisi tilaa. Keräysvälineen ulkopuolelle jätetty jäte, joka ei kuulu kyseiseen keräysvälineeseen tai kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, ei ole lisäjätettä vaan roskaantumista. Jätteiden keräysvälineet ympäristöineen eivät ole paikkoja, joihin saa viedä mitä tahansa jätettä.

VI JÄTTEIDEN KERÄYSPISTEET

18 § Keräysvälineiden sijoittaminen

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa yleisiä määräyksiä jätteiden keräyksen, vastaanoton ja kuljetuksen käytännön järjestelyistä kiinteistöillä sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista.

Syväkeräyssäiliöiden sijoituksessa on tullut vastaan tilanteita, joissa säiliöiden tyhjennys aiheuttaa tarpeetonta työturvallisuusriskiä tyhjentäjälle sekä turvallisuusriskiä ohikulkijoille ja muille tienkäyttäjille. Syväkeräyssäiliöt tulee siksi sijoittaa niin, että niiden päällä ja sivuilla on riittävästi tilaa tyhjennyksiä varten. Tyhjennyksiä esimerkiksi kevyen liikenteen väylän tai pelastustien yli tulisi välttää. Lisätietoja syväkeräyssäiliöiden tai muiden jätetilojen sijoituksesta saa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä. Ohjeita teknisistä vaatimuksista on hyvä kysyä jo suunnitteluvaiheessa.

PERUSTELUMUISTIO

19 § Jätetilat ja keräysvälineiden suojaus

Pykälässä määrätään jätetilojen, -katosten ja -aitausten teknisistä rakenteista. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Koska jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen, on niihin liittyviin asioihin haluttu kiinnittää huomiota myös jätehuoltomääräyksissä. Jäteastioiden liikuttaminen sekä kuormaaminen pitää pystyä tekemään turvallisesti, samoin liikkuminen alueella.

20 § Jätetilojen lukitus

Jätetilojen lukitusta koskevalla määräyksellä on haluttu varmistaa, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten, vaikka jätetila olisikin lukittu. Lisäksi on tuotu esiin kiinteistön haltijan vastuu kustannuksista, mikäli jätetila halutaan lukita.

21§ Keräysvälineiden siirtoväylät kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa

Määräykset koskien keräysvälineiden siirtoväyliä liittyvät jäteasetuksen 10 §:n mukaisiin velvoitteisiin koskien esteetöntä pääsyä keräyspaikkaan sekä turvallista jätteiden kuormausta.

22 § Alueelliset keräyspisteet

Aikaisemmissa jätehuoltomääräyksissä oli pykälä koskien yleisiä jätteiden hyödyntämis- ja käsittelypaikkoja. Tähän pykälään on lisätty alueellisen jätteen perustamista sekä alueen siivoamista koskevat määräykset koskien myös tuottajien järjestämiä alueellisia keräyspisteitä (JL luku 8).

Roskaantumisen ehkäisemiseksi on pykälässä määrätty, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistajan lupa. Lisäksi jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan rakennusvalvonnan lupa asiaan. Asemakaava-alueella alueellisen keräyspaikan perustaminen vaatii myös kaavamerkinnän. Alueellisen keräyspaikan ylläpito suositellaan määrättäväksi sen järjestäjälle. Ensisijaisesti ylläpitovelvollisuudesta pitäisi sopia erikseen keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyvissä sopimuksissa.

VII JÄTTEENKULJETUS

23 § Jätteen nouto ja kuormaaminen

Jätteen noutoa ja kuormaamista käsittelevä pykälä koskei pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu kohtuutonta melu- tai muuta häiriötä.

Kuormausaikoihin vaikuttavat merkittävästi meluntorjunnan tavoitteet. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) määrittelee melutason päiväajalle. Päätöksessä päiväajaksi on todettu klo 7-22 välinen aika. Voimassa olevissa kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä sekä useammassa jätehuoltomääräysten soveltamisalueen ympäristönsuojelumääräyksissä on kuitenkin jätteen kuormaus kielletty klo 22-6 välisenä aikana, joka on haluttu tässä säilyttää samana. Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutettavuuteen ja niiden kautta estetään melun syntymistä.

Jätehuoltomääräyksillä on tarpeen sallia kuormaaminen myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista. Koska roskaantuminen johtuu jätteiden leviämisestä ympäristöön, voidaan jätteenkuljettaja velvoittaa huolehtimaan siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön. Suurempien jäte-erien kokoaminen esimerkiksi siirtolavalle voidaan sallia, jos se on alueella tarpeen. Jätteiden kokoamiseen tarvitaan maanomistajan lupa.

PERUSTELUMUISTIO

24 § Yleiset jätteenkuljetusta koskevat määräykset

Pykälän tarkoituksena on korostaa jätelain mukaista roskaamiskieltoa (JL 72 §), jätteiden erillään-pitovelvollisuutta (JL 15 §) sekä velvollisuutta laatia siirtoasiakirja (JL 121 §).

Kuljettamista koskevat määräykset koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että jätteenkuljetus ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Jätteitä kuljettava taho on vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta.

Erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kun se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle. Pykälässä veloitetaan jätteen luovuttajaa, kuljettajaa ja vastaanottajaa olemaan selvillä siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuudesta. Jätelaissa ja asetuksessa on tarkat määräykset ja sisältövaatimukset siirtoasiakirjaan liittyen, joten niitä ei tuoda esille varsinaisissa jätehuoltomääräyksissä.

25 § Yleiset jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Pykälässä tuodaan esiin yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Jätteen syntypaikkalajittelun, etusijajärjestyksen ja toimivan jätehuollon edistämiseksi sekajätteestä tulee lajitella hyödynnettävissä olevat jätelajit ja vaaralliset jätteet erikseen. Asianmukaisen jätehuollon ja etusijajärjestyksen edistämiseksi sekalaisen yhdyskuntajätteen mukana ei tulisi toimittaa käsittelyyn hyödynnettävissä olevia jätelajeja. Vaarallista jätteet tulee toimittaa vaarallisten jätteiden vastaanottoaikaan.

VIII ASUMISESSA SYNTYVÄT LIETTEET

Asumisessa syntyvät lietteet ovat otettu mukaan jätehuoltomääräyksiin, koska jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän sako- ja umpikaivolietteen jätehuolto sekä muiden mahdollisten kunnan jätehuollon järjestämisvastuun piiriin kuuluvien toimijoiden (esim. seurakunnan leirikeskus) lietteiden jätehuolto.

Kiinteistökohtaisessa jätevesien käsittelyssä syntyviä jätteitä ovat muun muassa:

- saostuskaivoliete, joka sisältää pohjaan laskeutunutta, vettä painavampaa kiintoainetta ja pintaan noussutta, vettä kevyempää pintalietettä kuten rasvaa,
- umpisäiliöliete, joka yleensä on joko pelkkää vesikäymälän jätevettä tai vesikäymälän jätevettä ja harmaata jätevettä,
- laitepuhdistamon ylijäämälietettä, jonka laatu riippuu puhdistamosta,
- biosuotimien suodatinmassoja, joiden laatu riippuu puhdistamossa käytetystä suodatinmateriaalista, sekä
- fosforisuodattimien suodatinmassoja.

Kaikki haja-asutuksen talousjätevesien käsittelyssä syntyvät lietteet ja jätteet ovat jätelaissa tarkoitettuja asumisessa syntyviä jätteitä, joiden jätehuollon järjestämisestä kunnalla on jätelain mukainen vastuu. Jätelaki velvoittaa kunnan järjestämään näiden jätteiden kuljetuksen ja osoittamaan näille jätteille asianmukainen käsittelypaikka.

Asumisessa syntyviä lietteitä koskevien pykälien lisäämisellä jätehuoltomääräyksiin on haluttu varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

PERUSTELUMUISTIO

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella toistaiseksi vain Juupajoen kunta kuuluu asumisessa syntyvien lietteiden osalta kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueeseen. Muiden kuntien alueella on voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus 31.12.2016 saakka.

26 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsittelyyn

Lähtökohtaisesti lietteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että liete poistetaan säiliöistä riittävän usein Saostus-säiliöiden, pienpuhdistamoiden liettilöiden ja muiden vastaavien säiliöiden lietteiden tyhjennysvälistä sekä jätevesijärjestelmän hoito-, tarkastus- ja kirjanpitovelvollisuuksista määrätään tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011).

Asumisessa syntyvien lietteiden tyhjennysvälit on kuitenkin haluttu tuoda myös jätehuoltomääräykseen asian merkittävyyden vuoksi. Tällä halutaan varmistaa, että vähimmäistyhjennysvälejä noudatettaisiin, vaikka lietteen käsittely tapahtuisikin kiinteistöllä omatoimisesti. Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava asianmukaisesti fosforinpoistokaivojen suodatinmassoista, biosuotimiin kertyvistä massoista sekä maapuhdistamoiden massoista.

Pykälässä tuodaan esiin kiinteistön haltijan vastuu asumisessa syntyvistä lietteistä. Jätelain 12 §:n mukaan jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta ja muista jätehuollon järjestämiselle merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista sekä jätteen ja jätehuollon ympäristö- ja terveysvaikutuksista ja tarvittaessa annettava näitä koskevat tiedot muille jätehuollon toimijoille (selvilläolo- ja tiedonantovelvollisuus).

Lisäksi kiinteistön haltijan järjestämässä jätteen kuljetuksessa kiinteistön haltijan tulee olla tietoinen siitä, että jätelaki 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään ilmoituksen Pirkanmaan ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Kuten kiinteitä jätteitä, myös asumisessa syntyviä lietteitä, koskee jätelain 41 §:n määräys luovuttaa kunnan vastuulle kuuluva jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanotopaikkaan. Näin ollen myös kiinteistön haltijan järjestelmässä lietteen kuljetuksessa lietteet tulee käsitellä kunnan määräämissä paikoissa. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteen toimituspaikka määrätään yleensä urakkasopimuksessa. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteen toimituspaikka voidaan osoittaa jätelain 37 §:ssä tarkoitetussa kunnan päätöksessä. Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella päätöksen tekee Alueellinen jätehuoltojaosto.

27 § Kuljetusrekisteri

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä. Jätteenkuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain.

Jätelain 143 §:n mukaisesti kunnan jätehuoltoviranomainen ylläpitää tätä kuljetusrekisteriä. Rekisteriin merkityt henkilötiedot säilytetään viisi vuotta rekisteriin merkitsemisen jälkeen. Rekisteriin tallennettujen henkilö- ja muiden tietojen salassapidosta ja luovuttamisesta säädetään viranomais-

PERUSTELUMUISTIO

ten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä henkilötietojen muusta käsittelystä henkilötietolaissa (523/1999).

Tämä on haluttu tuoda jätehuoltomääräyksiin suoraan jätelaista, koska asia on uusi ja velvoittaa niin jätehuoltoviranomaista kuin jätteenkuljettajakin. Alueellisen jätehuoltojaoston 6.11.2013 tekemän päätöksen mukaisesti tiedot kuljetusrekisteriä varten tulee toimittaa sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Tarkemmat raportointiohjeet ovat saatavilla jätehuoltoviranomaiselta.

28 § Lietteen omatoiminen käsittely

Jätelain 41 §:n mukaan jätteen haltija voi käsitellä itse kiinteistöllään syntyvän jätteen, mikäli käsittely on pienimuotoista ja mikäli käsittely on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain (86/2002) 19 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Näillä jätehuoltomääräyksillä sallitaan lietteiden omatoiminen käsittely, mikäli käsittelystä tehdään ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Hyväksytyllä tavalla omatoimisesti käsiteltävää jätettä ei tarvitse luovuttaa kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen (JL 41 §).

Lietteen omatoimisesta käsittelystä tehtävän ilmoituksen perusteella jätehuoltoviranomainen pyytää tarvittaessa lausunnon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta lietteen käsittelyn ympäristönsuojelulain mukaisen luvan tarpeesta sekä lietteen käsittelyn asianmukaisuudesta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen arvioi lietteen käsittelyn ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tarpeen. Mikäli lietteen käsittely vaatii ympäristöluvan, tulee toimijan myös ilmoittautua Eviran toimijarekisteriin. Lisäksi lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraattiasetusta (931/2000) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmistelakista (24/2011).

Maatilojen omatoiminen asumisessa syntyvien lietteiden käsittely ja peltokäyttö sallitaan suurimassa osassa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Paikoin myös maatilan ja muutaman lähellä sijaitsevan asuinkiinteistön käsiteltävien lietteiden levittäminen peltoon on ollut sallittua. Muun muassa Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmistelakista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta (12/12) toteaa peltolevityksen olevan mahdollista. Lietteiden käsittelyä säätelee kuitenkin jätelaki. Tällä hetkellä jätelain 41 §:n mukaan vain jätteen haltijan omalla kiinteistöllä syntyvien omien jätteiden käsittely on mahdollista ilman asianmukaista lupaa. Jätelain näkökulmasta naapurin asumisessa syntyviä lietteitä ei voi ottaa käsiteltäväksi ilman lupaa. Siten tällä hetkellä jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa vain omalla kiinteistöllä omassa asumisessa syntyneen lietteen käsittely ja hyödyntäminen.

Asumisessa syntyvän lietteen levittäminen pellolle on mahdollista, mikäli liete on käsitelty ennen peltoon levittämistä niin, että siitä ei aiheudu terveys-, ympäristö eikä hajuhaittoja maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmistelasetuksen 12/12 mukaisesti. Ympäristönsuojelulain (86/2000) 8 §:ssä määrätyn pohjaveden pilaamiskiellon mukaan lietettä ei kuitenkaan saa sijoittaa pohjavesialueelle edes käsiteltynä. Hyväksytyjä asumisessa syntyvän lietteen sekä kuivakäymäläjätteen käsittelymenetelmiä ovat kalkkistabilointi, kompostointi, termofiilinen mädätys sekä mesofiilinen mädätys. Mesofiilisessä mädätyksessä liete on kuitenkin ennen tai jälkeen mädätyksen hygienisoitava (esim. lämpökäsittely 1 tunti/ 70 °C), kompostoitava, termisesti kuivattava tai käsiteltävä muulla vastaavalla Eviran hyväksymällä tavalla.

Omatoiminen asumisessa syntyvien lietteiden käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössä (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoittavan osalta jätehuoltoviranomainen varmistaa, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön

PERUSTELUMUISTIO

tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee olla aktiiviviljelijä.

Pykälässä mahdollistetaan joidenkin käymäläjätevesien käsittelyyn tarkoitettujen pienpuhdistamoiden lietteen kompostointi 9 §:n mukaisesti, mikäli liete on laitevalmistajan laatimassa huolto-ohjeessa ohjeistettu kompostoitua. Lisäksi pykälässä mahdollistetaan harmaiden jätevesilietteiden tyhjentäminen ja käsittely omatoimisesti, mikäli lietteen määrä on vähäinen. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä käymäläjätevesiä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Määräyksen mukaisesti harmaiden jätevesien käsittely tulee tapahtua jätehuoltomääräysten kompostointia koskevan 9 § mukaisesti. Kompostointi pykälän mukaan kiinteistöllä voidaan kompostoida myös vähintään vuoden ajan vanhennettua suotonestettä sekä vähintään kuukauden ajan vanhennettua virtsaa.

IX VAARALLISET JÄTTEET**29 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto**

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä jätelain vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuuden nojalla.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osoittamaan vastaanottoipaikkaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut toimitetaan tuottajan järjestämään vastaanottoipaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, josta ne päätyvät turvalliseen käsittelyyn. Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystalouksissa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajia.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä säädetään tarkemmin jäteasetuksen 8 §:ssä ja 9 §:ssä. Vaarallinen jäte on pakattava alkuperäispakkaukseensa, mikäli se on mahdollista ja turvallista.

Lista asumisessa syntyvistä vaarallisista jätteistä ei ole välttämättä yksiselitteinen ja kaikenkattava. Listan tarkoituksena on korostaa, mitä vaarallista jätettä tavanomaisessa asumisessa syntyy.

30 § Vaarallisten jätteiden keräys kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevilla määräyksillä on tarkoitus korostaa, ettei vaarallisia jätteitä tule varastoida huolimattomasti, vaan varastoinnin tulee aina tapahtua erillisessä lukitussa tilassa. Vaarallisten jätteiden keräyspaikkaa koskevat määräykset liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen.

Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

X MUUT JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET

31 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

32 § Tiedottaminen

Pykälässä määrätään kiinteistön haltijaa huolehtimaan jätehuoltomääräysten mukaisten velvoitteiden tiedottamisesta kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville. Näin voidaan varmistaa kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutuminen.

33 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella valvontaviranomaisina toimivat soveltamisalueen kuntien ympäristönsuojeluviranomainen sekä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Jätelain mukaan jätehuoltomääräysten rikkomisesta annetaan ensin valvontamääräys lopettaa jätehuoltomääräysten vastainen toiminta ja vasta toiminnan toistuessa määrätään rangaistus. Valvontailmoitusta seuraava toimenpide voi olla toiminnasta riippuen jätelain 129 §:n mukainen uhkasakko, teettämishukka tai keskeyttämishukka.

34 § Jätehuoltomääräyksistä poikkeaminen

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Pykälässä poikkeuksen myöntäjäksi määrätään jätehuoltoviranomainen. Poikkeaminen ei voi koskea lakisäateisistä velvoitteista vapauttamista.

35 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset annetaan jätelain 91 ja 92 §:n nojalla ja perustuen jätelain 23 ja 43 §:ssä säädettyihin oikeuksiin ja velvoitteisiin. Voimaantulopäivämäärä täydennetään alueellisen jätehuoltojaoston hyväksytyä jätehuoltomääräykset.

36 § Siirtymäsäännökset

Pykälässä on määrätty käsin siirrettävien, pyörällisten astioiden käyttötölle siirtymäaika 31.12.2014 asti.